

Hisse senedine dayalı vadeli sözleşmenin satılıp aynı anda hisse senedi alımı işleminin arbitraj kapsamında değerlendirilip değerlendirilmeyeceği

Belge türü	Özelge
Kanun	GİDER VERGİLERİ KANUNU
Özelge no	39044742-130[Özelge]-593257
Tarih	13.08.2020

T.C.

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI

İstanbul Vergi Dairesi Başkanlığı

Gelir Kanunları KDV-ÖTV Grup Müdürlüğü

Sayı : 39044742-130[Özelge]-E.593257

13.08.2020

Konu : Hisse senedine dayalı vadeli sözleşmenin satılıp aynı anda hisse senedi alımı işleminin arbitraj kapsamında değerlendirilip değerlendirilmeyeceği

...

İlgi : ... tarih ve ... evrak kayıt numaralı özelge talep formunuz.

İlgide kayıtlı özelge talep formunuzun incelenmesinden, Borsa İstanbul Vadeli İşlemler ve Opsiyon Piyasasında (VİOP) pay vadeli sözleşmelerde (hisse senedine dayalı vadeli sözleşmeler) yaptığınız işleme karşılık piyasa riskine karşı korunma amacıyla Borsa İstanbul Pay Piyasasında (hisse senetleri piyasası) işlem gören pay senetlerinde alış ve satış işlemi gerçekleştirdiğiniz, söz konusu işlemlerde vadeli işlem sözleşmesinin dayalı olduğu pay senedi ile buna karşılık pay piyasasında karşılıklı işlem gören pay senedinin aynı türden ve aynı şirketin hisse senedi olduğu belirtilerek söz konusu işlemlerin arbitraj muamelesi kapsamında değerlendirilerek 6802 sayılı Gider Vergileri Kanununun 29 uncu maddesinin (p) bendinde yer alan banka ve sigorta muameleleri vergisi (BSMV) istisnasından yararlanılıp yararlanılamayacağı hususunda görüş talep edildiği anlaşılmaktadır.

6802 sayılı Gider Vergileri Kanununun 28 inci maddesinde, "Banka ve sigorta şirketlerinin 10/6/1985 tarihli ve 3226 sayılı Finansal Kiralama Kanununa göre yaptıkları işlemler hariç olmak üzere, her ne şekilde olursa olsun yapmış oldukları bütün muameleler dolayısıyla kendi lehlerine her ne nam ile olursa olsun nakden veya hesaben aldıkları paralar banka ve sigorta muameleleri vergisine tabidir.

Bankerlerin yapmış oldukları banka muamele ve hizmetleri dolayısıyla kendi lehlerine her ne nam ile olursa olsun nakden veya hesaben aldıkları paralar (kendileri veya başkaları hesabına menkul kıymet alıp satmayı, alım-satıma tavassut etmeyi veya alıp sattıkları menkul kıymet karşılığı borçları ödemeyi taahhüt etmeyi meslek haline getirenlerin bu faaliyetleri dolayısıyla lehlerine kalan paralar ile mevduat faizi vermek veya sair adlarla faiz ve benzeri menfaatler sağlamak üzere devamlı olarak para toplama işiyle uğraşanların topladıkları paralara sağladıkları gelir ve menfaatler üzerinden komisyon, ücret, hizmet karşılığı gibi adlarla aldıkları paralar dahil) da banka muameleleri vergisine tabidir.

90 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye göre ikraz işleriyle uğraşanlarla ikinci fıkrada belirtilen muamele ve hizmetlerden herhangi birini esas iştigal konusu olarak yapanlar bu Kanunun uygulanmasında banker sayılırlar. Bir şahsın münhasıran altın alım ve satımı ile uğraşması banker sayılmasını gerektirmez." hükmü yer almaktadır.

Aynı Kanunun istisnaları belirleyen 29 uncu maddesinin (p) bendi uyarınca, arbitraj muameleleri ile vadeli işlem ve opsiyon sözleşmelerine ilişkin muameleler ve bu muameleler sonucu lehe alınan paralar BSMV'den istisna tutulmuştur.

Diğer taraftan, 89 Seri No.lu Gider Vergileri Genel Tebliğinin "C-Arbitraj Muameleleri" başlıklı bölümünde; "Arbitraj, herhangi bir menkul kıymetin, dövizin veya malın eş zamanlı olarak bir piyasadan alınıp diğer bir piyasada satılarak, aynı kıymetlerin birbiri ile değiştirilmesi sonucu risksiz bir şekilde gelir elde edilmesi işlemi olup, bu işlemler dolayısıyla lehe alınan paralar 6802 sayılı Kanunun 29 uncu maddesinin (p) bendi uyarınca BSMV'den istisnadır. Buna göre bir işlemin arbitraj işlemi olarak değerlendirilebilmesi için, aşağıdaki unsurları ihtiva etmesi gerekmektedir:

- Birden fazla piyasada işlem gören her kıymet, döviz veya mal gibi ürünler kural olarak arbitraja konu edilebilir.

- İşleme konu kıymet, döviz veya mal aynı anda birden fazla piyasada alım satıma konu edilebilen bir ürün olmalıdır. Ayrıca, **arbitraj yapılmak amacıyla bir piyasadan alınan ürünle fiyat farklılığı olan diğer bir piyasada satılan ürünün birebir "aynı ürün" olması gerekmektedir.**

- Piyasa, en genel anlamıyla alıcı ve satıcıların alım satıma konu mal ve hizmetleri almak ve satmak amacıyla bir araya geldikleri yer olarak tanımlanmaktadır. Dolayısıyla, aynı ürünün alım satıma konu edildiği ve aynı anda alım satım fiyatlarında farklılık olan iki farklı yer iki farklı piyasa olarak kabul edilebilir.

- Aynı ürünün farklı piyasalarda aynı anda farklı fiyatlardan alım satıma konu edilebilmesi gerekir. Alım satımın aynı anda gerçekleşmesi ve dolayısıyla arbitrajcının risk üstlenmemesi, arbitraj işleminin temel varsayımdır. Dolayısıyla, **bir işlemin arbitraj işlemi sayılabilmesi için, kıymetin alım satım işleminin eş zamanlı, yani aynı işlem günü içerisinde gerçekleştirilmesi gerekmektedir.**

- **Ürünün eş zamanlı olarak düşük fiyatlı olduğu piyasadan alınıp, yüksek fiyatlı olduğu piyasada satılması suretiyle vadesiz ve risksiz gelir elde edilmesi gerekmektedir.** Vadesiz ve risksiz olma, arbitraja konu kıymetin aynı anda bir piyasada düşük fiyatlı, diğer bir piyada ise yüksek fiyatlı olduğunun bilinmesi ve buna dayalı olarak düşük fiyatlı piyasadan alınacak ürünün yüksek fiyatlı piyasada satılabileceğinin bilinmesi olarak anlaşılmalıdır.

- Elde edilen **gelirin kaynağı**, aynı ürünün farklı piyasalardaki fiyat farklılığı olmalı, geleceğe, **tahmine ve riske dayanmamalıdır...**"

açıklamalarına yer verilmiştir.

Aynı Tebliğin "D- Vadeli İşlem ve Opsiyon Sözleşmelerinin Vergilendirilmesi" başlıklı bölümünde ise, vadeli işlem ve opsiyon sözleşmelerinin arbitraj kapsamında değerlendirilmesinin mümkün bulunmadığı; ancak, birden fazla piyasada işlem gören "aynı vadeli işlem veya opsiyon sözleşmesi"nin eş zamanlı olarak düşük fiyatlı bir piyasadan alınıp yüksek fiyatlı diğer piyasada satılması işlemi arbitraj işlemi olduğundan, bu işlem sonucunda lehe alınan paraların 6802 sayılı Kanunun 29 uncu maddesinin (p) bendi uyarınca BSMV'den istisna olacağı ifade edilerek; aynı vadeli işlem veya opsiyon sözleşmesi ifadesinden, tutarı, vadesi, niteliği, düzenleyeni gibi unsurları aynı olan sözleşmenin anlaşılması gerektiği belirtilmiştir.

Yukarıdaki açıklamalara göre, bir arbitraj işleminden bahsedebilmek için aynı ürünün düşük fiyatlı bir piyasadan alınıp yüksek fiyatlı bir piyasada satılarak risksiz bir şekilde kar elde edilmesi gerekmektedir.

Bu çerçevede, BİST Pay Piyasasında işlem gören pay senetleri ile BİST Vadeli İşlem ve Opsiyon Piyasasında işlem gören sözleşmelerin alımı veya satımı yönünde iki farklı pozisyon açılması ve belli bir süre/gün sonra bu pozisyonların kapatılması işleminde, aynı ürünün aynı işlem günü içinde düşük fiyatlı bir piyasadan alınıp yüksek fiyatlı bir piyasada satılarak risksiz bir şekilde kar elde edilmesi işleminden söz edilemeyeceğinden, söz konusu işlemin arbitraj muamelesi olarak değerlendirilmesi mümkün bulunmamaktadır.

Buna göre, Şirketiniz tarafından BİST Pay Piyasasında işlem gören pay senetlerinin alım satım işlemleri dolayısıyla lehe alınan paraların tamamı üzerinden BSMV hesaplanması gerekmektedir. Öte yandan, 6802 sayılı Kanunun 29 uncu maddesinin (p) bendinde vadeli işlem ve opsiyon sözleşmelerine ilişkin muameleler ve bu muameleler sonucu lehe alınan paralar BSMV'den istisna edildiğinden, BİST Vadeli İşlem ve Opsiyon Piyasasında gerçekleştirilen vadeli işlem ve opsiyon sözleşmelerinin alım satım işlemleri dolayısıyla lehe alınan paralar üzerinden BSMV hesaplanmasına gerek bulunmamaktadır.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

Bu metin Mevzuat Bankası (mevzuat.vergibulustayi.com) aracılığıyla gib.gov.tr arşivinden alınmıştır. Resmî işlemlerde Resmî Gazete metni esastır. — 18.09.2026